

הפניאילון

„ברצה מלחמה חדשה – המצרים הגיעו לתל-אביב!“

ה סגן-אלוף שנכח בחדר היה גבר שמגמן, נמוך, בעל צבע-עור בהיר ומתחיל להקי ריח. הוא לא הסיר את החיך מעל פניו. נעים היה לשוחח עמו. בראשית השיחה הזכיר לי את חיפה. „עבדתי שם בימי הצבא הבריטי“, סיפר. „עיר יפה. האם עוד קיים קאברט טורמוז?“

התביישתי להודות שאין לי מושג אם ישנו דבר כזה או לא. „ביליתי שם הרבה“, הוסיף. הוא נזכר אפילו בנערה ישראלית יפה, ששרה שם בארבע שפות. נאלצתי להודות שבשנת 1945 עוד הייתי נער קטן, ועדיין לא ביקרתי במועדוני לילה ולא התעניינתי בזמרות השרות בארבע שפות.

דיברנו על מצלמות ועל הומרי-צילום. הוא ידע שביקרתי לא מכבר במורח הרחוק. „וזה אחת המשאלות העיקריות שלי, לנסוע לשם“, חידך. „זה צריך להיות מאד אקווסטי. אני מקוה שעוד אניע לשם.“

לדבריו, שלט בארבע שפות – ערבית, אנגלית, צרפתית וספרדית. „האם אתה מצרי מגזע טהור?“ לא יכולתי להתאפק מלשאול, בגלל צבע-העור הבהיר שלו. „אני ואבי-אבי היו מצריים“, הבטיח. „אבל אין גזע טהור בעולם, אולי מחוץ לסקנדינאבים.“

תמתי מה תפקידו. שאלתיו אם הוא איש יחסי-ציבור. „יס“, אישר. ראיתי שהוא איש-מטה, לא חייל לוחם. תיארתי לעצמי שהוא משהו כמו דובר צה"ל. „אני מקווה שיהיה שלום, ואני מאמין שיהיה שלום“, הוסיף. „אני יודע שישראלים רבים חושבים כך גם. גם לנו יש כל מיני דיעות על זה. יש דגיב רבים בים...“

סגן-אלוף עלי חזר לחדר. „אני מצטער שעלינו ללכת עכשיו“, אמר. „עלינו להיפרד עתה, ותוך חצי שעה תיסע גם אתה מכאן.“

הבחנתי איך שהוא שמשוהו לא בסדר. מבטיו היו כמו של אדם נבוך, הנמצא במצב בלתי-ינעים. „מתי המכונית תבוא?“ שאלתי. „היא צריכה להגיע בכל רגע, רפי“, השיב. „אני אפקיד אותך בידי הסרן. אתה תישאר כאן בחדר, והוא יטפל בך.“ הוא קרא לרבי טוראי, שיקנה לי שתי קופסות סיגריות וגפרורים.

הודיתי לו מקרב לב על יחסו היפה. שילשלתי את ידי לכיס מכנסי, והוצאתי מתוכו מקטורת חדשה שקניתי בראנגון, שהיתה עוד נתינה בקופסה שלה. הגשתי לו אותה כמתנה. ורשמתי לו הקדשה בקופסה.

„אנא, קח את זה בחזרה“, ביקש. „אני לא נתתי לך שום מתנה. הבגדים שנתתי לך הם על חשבון המדינה, לא מכספי שלי.“

לא הטרדתי אותו. לקחתי את הקופסה בחזרה. נפרדתי ממנו בלחיצת-ידיים. „אני מקוה להתראות איתך בנסיבות יותר נוחות, בישראל או בקאהיר, בתקופה של שלום“, אמרתי. „אני מקוה שבמשך הזמן תשנה את עמדתך הקיצונית לגבי ישראל, ותשלים עם העובדה שמדינת-ישראל שייכת לישראל.“

בסוף התלוננתי על שלקחו ממני את רשימת המקומות שעברתי בעיר. הוא נתן לי גליון נייר חדש, והוא עצמו יחד עם הסגן-אלוף השני, הזכירו לי את השמות ששכחתי. „אני מקוה שיהיה לך מאמר גדול“, אמר, „ושתגרום לכך שכל העתונאים הישראלים יבואו אלינו לסואץ!“

צחקתי ונפרדתי בלחיצת-ידיים. הוא אמר „שלום!“ בעברית.

אסיר עם בגדי צה"ל

ישבתי בחדר כחצי שעה. הייתי נרגש ומתוח לקראת היציאה ארצה. אמרתי לעצמי כי מחר, בשעה הזאת, כבר אהיה בארץ, אוכל להתגלח, להתרחץ ולראות את הורי. מאז ירדתי מן האוניה בסואץ לא התרחצתי אף פעם אחת.

הסרן שגשאר בחדר לא אמר מילה. לפתע נכנס הסוהר שחיכה בחוץ, אמר לי „קום!“ והוציא אותי מהחדר. הוא סחב אותי חזרה לדירה הישנה – התא שלי.

ראיתי שלא התכוונו לשווי. התא כבר היה מסודר, כאילו בשביל אורח חדש. השמיכות היו מקופלות. לא ידעתי מה לחשוב. כל מיני מחשבות עלו בליבי. תחילה חשבתי שאולי לא הספיקו לקחתני, ויבואו יותר מאוחר. המחשבה השניה היתה שאולי שיקרו לי. „מתי כבר תיפתח הדלת?“ שאלתי את עצמי שוב ושוב.

בשעה שש קיבלתי את ארוחת-הערב, כרגיל. חרטתי על הקיר קו נוסף, שנוסף ללוח שלי, ושכבתי על המיטה. לא ישנתי. נזכרתי במלים של עלי: „רפי, גמרנו איתך, אתה חוזר הביתה.“

האם עלי שיקר לי? שאלתי את עצמי. ואם כן, מדוע? הרי יכלו לומר לי בקלות: „אתה אסיר לעוד חודש, או לעוד עשרים יום.“ זה היה מקל עלי בהרבה. אי-התודאות היתה גרושה הרבה יותר.

בארבע בבוקר העירו אותי. הוגשה ארוחת-הבוקר. מעין ארוחת-ארבע בשעה-ארבע הבלתי-ינכונה. הדלת לא נפתחה עד שעה שתיים בצהריים, כשהגיע הסוהר עם ארוחת-הצהריים הרגילה: סיר של פול ופיתה.

קשה לי להכחיש שהייתי עצבני ומתוח. אני חושב שזו שיטת עינויים לא פחות קשה מאשר לקבל את המקל עם גולת-הגומי. הזמן הלך. הגיע הערב, וארוחת-הערב. השמש שלחה את קרניה האחרונות, כאשר רשמתי דברים אלה על גליון-הנייר שלי.

מבעד לאשנב ראיתי שכמה אסירים שוחררו באמת באותו יום. האשנב שלי פנה, כמו אשנבי כל התאים, אל החצר הפנימית. שם היו נוהגים לקבל את פני האסירים החדשים, להפשטם ערומים, לערוך חיפוש בכליהם, ולהכניסם לתא.

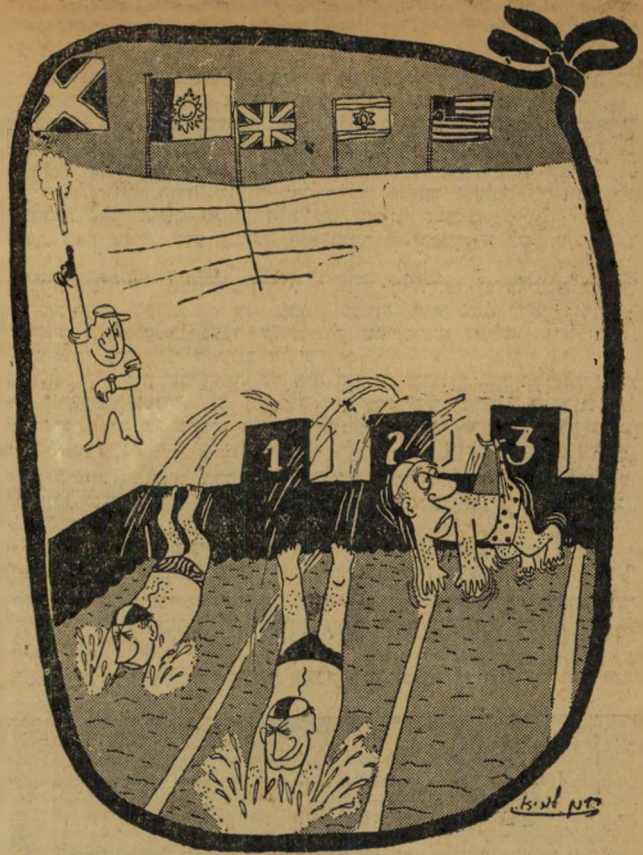
אסיר חדש אחד בא. ראיתי שהוא מריק את השק שלו, שהיה מלא בגדי-צבא ישראלים: כובע של צה"ל, כלי-אוכל צבאיים, ועוד. „הוא ישראלי?“ שאל הסוהר, והאיש אישר. אבל נראה שהוא עצמו היה ערבי, אולי מברית.

גם יום זה, ה-5 באוגוסט, חלף. זקני החל צומח מחדש. עוד לפני תום החקירה ביקשתי את עלי שיתן לי רשות לגדול שוב. הוא נתן הוראה מתאימה. אך באותו יום, לפני הצהריים, נכנסו אלי שני הספרים וסוהר, וגילחו את הזקן מחדש. ניסיתי להתחכך עמם, אבל הסוהר צעק עלי. הרגשתי בשינוי היחס, וידעתי שעכשיו אני יושב שוב. היה ברור לי כי המכונית לאיסמאעיליה לא תגיע כל-כך במהרה.

ישבתי על מיטתי. הרגשתי ברע. האוכל קילקל את קיבתי. תקפה אותי חולשה כללית. הירדהתי לעצמי: מתי אראה שוב את אילת? כל מיני מחשבות עלו במוחי, איך לצאת מכלא זה. כמו כל אסיר, התחלתי לתכנן תוכניות טפשויות לבריחה. אך הבנתי שאין לזה כל סיכוי בארץ זרה, שאיני יודע את שפתה.

בומבה בבית-הסוהר

שה לחזור לרגשות של אותם ימים אפורים, בגיליונות-הנייר רשמתי אז את הדברים הבאים:

אל תתיאש – עשן „כנסת 6“

מיוחד לשיכונים:

מגרשים ברחובות
תל-אביב. טלפון 24749

50

בתי הבראה

בכל רחבי הארץ לשרותך ע"י

ארגון לאשראי בע"מ

נתשלומים או במזומן

יש עוד מספר מוגבל של מקומות לחגים,
הזמן מקום בהקדם!
תנאים מיוחדים לועדי עובדים

ארגון לאשראי בע"מ

רחוב אחד העם 11, תל-אביב, טלפון 66659

בי"ס לפקידות

מרכז נורים

רח"ט 12. ת"א

כתות שנתיות 333 לעעירים